

Onderzoek sportdeelname Gemeente .....

2008

Inhoudsopgave

1	Inleiding	p. 3
2	Onderzoekopzet en achtergrondinformatie	p. 4
3	Resultaten	p. 5
3.1	Respons	p. 5
3.2	Resultaten jeugd	p. 6
3.3	Resultaten jongeren	p. 17
3.4	Resultaten volwassenen	p. 27
3.5	Resultaten vergeleken	p. 37
	Samenvatting	p. 40
	Literatuurlijst	p. 43
	Bijlage 1 Overzicht sportdeelname volwassenen van verschillende doelgroepen	p. 44

Colofon

Titel: Onderzoek
sportdeelname
gemeente .....

Auteur: Sportscan

Met dank aan inwoners
van de gemeente .....,
directie en leerkrachten
basis- en voortgezet-
onderwijs.

Begeleiding onderzoek:

.....

.....

Gemeente .....

www.....nl

Sportscan:

www.sportscan.nl

Popovstraat 56

8013 RK Zwolle

tel. (038) 422 71 68

GEMEENTELOGO

1 Inleiding

Ter voorbereiding op de te ontwikkelen 'Sportvisie 2009 e.v.' is er behoefte aan een nulmeting sportdeelname. Enerzijds om de sportdeelname eenduidig te kwantificeren, anderzijds biedt het onderzoek gelegenheid wensen en behoeften t.a.v. sportbeleid te inventariseren. De gemeente wil de sportdeelname en de mate waarin inwoners voldoen aan de beweegnorm periodiek meten, zodat de ontwikkelingen op lange termijn zichtbaar worden.

Demografische gegevens gemeente .....

De gemeente ..... heeft een oppervlakte van 31 vierkante kilometer en een inwoneraantal van ruim 27.000. .... wordt verdeeld in de wijken West, Noord-Oost en Zuid-Oost. Naast een gemiddeld wat jongere bevolking is de bevolking in ..... gemiddeld iets lager opgeleid en heeft ..... ook een enigszins hoger aandeel niet-westerse allochtonen (12,3% in ..... versus 9,7% in Nederland).

Sportaanbieders en sportaccommodaties

In de gemeente ..... organiseren meer dan 60 sportaanbieders (van sportverenigingen tot sportscholen en maneges) het sportaanbod voor jong en oud in de gemeente. In ..... zijn diverse voorzieningen om te sporten variërend van atletiekbaan, tot gymnastieklokalen en sportzalen, tot hockey- en korfbalvelden en maneges die het sporten voor mensen in ..... binnen handbereik brengen.

Leeswijzer

Dit rapport is vrij uitgebreid. De verzamelde data leveren de gemeente ..... een grote hoeveelheid data op die kan worden gebruikt voor de ontwikkeling van toekomstige beleidsnotities en evaluaties. Gepoogd is om de meest relevante resultaten te presenteren. Centraal staan de omschreven onderzoeksvragen. Per onderzoeksgroep (basisschooljeugd, jongeren en volwassenen) zijn de resultaten beschreven. Deze paragrafen zijn afzonderlijk te lezen. In paragraaf 3.5 worden resultaten van de doelgroepen onderling vergeleken. Voor die lezer die slechts de belangrijkste conclusies wil lezen, kan volstaan met het lezen van de samenvatting.

2 Onderzoeksopzet en achtergrondinformatie

De onderzoeksopzet is zo gekozen dat resultaten van het onderzoek geven in de sportdeelname van de gehele gemeente ..... Er zijn drie doelgroepen benaderd via een vragenlijst. De vragenlijsten konden ook via het internet worden ingevuld. Hierdoor is tegemoet gekomen aan de wensen van inwoners en was bovendien een kostenbesparing mogelijk.

Door de eenduidigheid van onderzoeksvragen en -methoden zijn de cijfers goed vergelijkbaar met cijfers uit andere gemeenten en kan het onderzoek in een nieuwe beleidsperiode herhaald worden. De onderzoeksopzet voldoet aan de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO) waardoor vervolgmetingen en vergelijking met landelijke cijfers mogelijk wordt.

Onderzoeksvragen

Sportscan formuleerde in overleg met het team sport van de gemeente ..... vier onderzoeksvragen.

- Wat is de sportparticipatie in de gemeente ....., uitgesplitst naar leeftijd, wijk, tak van sport en organisatiegraad (vereniging, sportschool, ongeorganiseerd)?
- Wat is de frequentie waarmee inwoners van de gemeente ..... aan sport doen?
- Wat zijn voornaamste drempels om niet aan sport te doen?
- In welke mate komt overgewicht voor in de gemeente .....

Onderzoeksmethoden

Het onderzoek is kwantitatief van aard. In ..... is gekozen voor het uitzetten van schriftelijke vragenlijsten die tevens via het internet te benaderen zijn. Per doelgroep de uitvoering.

- Leerlingen uit de groepen 5 t/m 8 van alle 15 basisscholen (18 locaties, n=1.510) vulden de vragenlijst op school schriftelijk of via het internet in. De vragenlijsten zijn in week 45 uitgedeeld.
- In samenwerking met docenten en directie van het ..... College en het ..... College is aan alle leerlingen een instructie gegeven over het onderzoek en kregen ze de opdracht mee de schriftelijke vragenlijst via het internet te benaderen. Ter ondersteuning deelden docenten een speciaal ontwikkelde flyer uit. Op de twee scholen zitten in totaal ongeveer 3800 jongeren tussen de 12 en 18 jaar.
- Een willekeurig gekozen groep van 2.700 inwoners tussen de 18 en 75 jaar ontving de lijst thuis per post. In de drie wijken West, Noord-Oost en Zuid-Oost zijn 900 inwoners geselecteerd. Men kiest zelf voor de papieren of de interneteditie. De vragenlijst en een begeleidende brief zijn in week 46 verstuurd.

Sinds juni 2000 is de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek beschikbaar (RSO). De RSO is een standaardmodel voor onderzoek naar sportdeelname. De vragenlijst voor volwassenen en jongeren is overeenkomstig de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO) opgesteld. Het gebruik van de richtlijn maakt vergelijk met andere onderzoeken mogelijk. Voor de basisschooljeugd is gebruik gemaakt van een standaardvragenlijst die in 1996 is ontwikkeld vanuit de samenwerking tussen NOC*NSF en IOS. Deze laatste vragenlijst is door Sportscan in meer dan 50 gemeenten afgenomen.

3 Resultaten

Voor dit onderzoek zijn drie te onderscheiden onderzoeksgroepen (basisschooljeugd, jongeren en volwassenen) benaderd. De resultaten worden in dit rapport per onderzoeksgroep gepresenteerd. In paragraaf 3.2 de resultaten van de basisschooljeugd, in 3.3 die van jongeren en in 3.4 die van volwassenen. Tot slot worden in paragraaf 3.5 enkele resultaten van de drie doelgroepen onderling vergeleken.

3.1 Respons

Drie te onderscheiden groepen inwoners van de gemeente ..... zijn benaderd door middel van drie verschillende vragenlijsten. Een vragenlijst voor het basisonderwijs, één voor jongeren en een vragenlijst voor volwassenen. De lijsten voor volwassenen zijn per post aan het huisadres verzonden. De lijst voor het basisonderwijs is via de scholen verspreid. Jongeren zijn op school via de docenten gevraagd mee te werken. Alle drie de lijsten waren via het internet te benaderen. Onvolledig ingevulde vragenlijsten en vragenlijsten van respondenten van buiten de gemeente (jongeren) zijn niet meegenomen.

Tabel 1 Overzicht respons

Onderzoeksgroep	Verzonden	Retour	Respons (Perc.)
Volwassenen	2700	545	20
Jongeren voortgezet onderwijs	3800	92	2
Jeugd via basisscholen	ong. 1510	1018	67
Totaal	8010	1655	21

In totaal zijn 8.010 personen uitgenodigd om mee te werken aan het onderzoek. Uiteindelijk konden van 1655 respondenten de antwoorden worden verwerkt. De respons onder volwassenen bedraagt 20%. Onder jongeren viel de respons enorm tegen, ondanks een brief aan directie en leerkrachten, telefonische toelichting, e-mail reminder aan de contactpersonen en uitstellen van de inzendtermijn. Op het basisonderwijs was de medewerking veelal goed. Van vijf locaties kwamen geen vragenlijsten terug. Hierdoor werd 67% van de doelgroep bereikt. De respons onder jongeren is dermate laag dat de resultaten slechts als indicatief kunnen worden gelezen. De resultaten van basisschooljeugd en volwassenen geven wel een representatief beeld van de sportdeelname in de gemeente .....

3.2 Resultaten jeugd

Alle 15 basisscholen (18 locaties) in de gemeente ..... zegden medewerking aan dit onderzoek toe. Alle leerlingen in de groepen 5 tot en met 8 ontvingen een lijst met 25 voornamelijk gesloten vragen. Van 13 locaties zijn in totaal 1018 bruikbare vragenlijsten teruggekomen. Daarmee is 67% van deze doelgroep bereikt. 3% van de respondenten vulden de vragenlijst via het internet in.

Gegevens onderzoeksgroep

De groep respondenten bestond uit 503 jongens en 515 meisjes, 49 om 51%. De gemiddelde leeftijd van de respondenten was 9,9 jaar. De jongste 7 (4 respondenten). De oudste 13 (4 respondenten). 96% van de respondenten is in Nederland geboren. Daarnaast zijn 41 respondenten buiten Nederland geboren. 272 respondenten zijn zelf of van hen is één of meerdere ouders buiten Nederland geboren. Daarmee is 27% allochtoon.

Om de sportdeelname van de kinderen te meten is de vraag gesteld of ze buiten de sportkennismakingscursussen en de lessen bewegingsonderwijs nog aan sport doen. Daarbij is een 'ruime' definitie van sport aangehouden. De meeste sporten die door NOC*NSF worden vertegenwoordigd zijn geregistreerd.

Sporten kan georganiseerd, anders georganiseerd of niet-georganiseerd plaatsvinden. De frequentie van sportbeoefening is grotendeels buiten beschouwing gelaten. Daar waar kinderen aangaven lid te zijn van een sportvereniging wordt, om het kind als sporter aan te merken, niet verder gekeken naar de frequentie van sportbeoefening. Daar waar een kind aankruist slechts in andere verbanden te sporten is een frequentie van minimaal één keer per week, gedurende minimaal een half uur aangehouden.

Tabel 2 Sportdeelname

Sporters		Niet-sporters	
Aantal	Perc.	Aantal	Perc.
852	84	166	16

Sportdeelname

84% van de jeugd (groepen 5 t/m 8 basisschool) doet buiten de sportcursussen en de lessen bewegingsonderwijs aan sport. Uit deze tabel valt niet op te maken dat jongens meer aan sport doen dan meisjes (86% om 81%). De sportparticipatie fluctueert met de leeftijd. De sportparticipatie onder achtjarigen is 79%, onder negenjarigen 86%, onder tienjarigen 80%, onder elfjarigen 87% en onder twaalfjarigen tenslotte 84%. De sportdeelname van vergelijkbare doelgroepen in de gemeente ..... is 74%, in ..... 85%, in ..... 77% in ..... 86% en in ..... 95%.

In de volgende tabel een overzicht van de sportdeelname van vergelijkbare doelgroepen in andere gemeenten.

Tabel 3 Sportdeelname jeugd in andere gemeenten

Gemeente	Sportdeelname (Perc.)
..... (2008)	86
..... (2008)	84
..... (2007)	77
..... (2008)	85
..... (2007)	91
..... (2007)	74
..... (2007)	95

..... scoort vrij hoog in vergelijking met andere gemeenten in Nederland. Alleen ....., ... en ..... hebben in dit overzicht een hogere sportdeelname.

In tabel vier een overzicht van de sportdeelname onder autochtonen en allochtonen (eerste getal is het absolute aantal, het getal tussen haakjes is het percentage).

Tabel 4 Overzicht sportdeelname onder autochtonen en allochtonen

Autochtonen		Allochtonen	
Sporters	Niet-sporters	Sporters	Niet-sporters
650 (87)	96 (13)	202 (74)	70 (26)

Allochtonen (kinderen die zelf of waarvan één van de ouders in het buitenland zijn geboren) doen in ..... minder aan sport dan autochtonen, respectievelijk 74% om 87%.

In tabel vijf een overzicht van de sportdeelname per wijk.

Tabel 5 Overzicht sportdeelname per wijk

Wijk	Percentage	NNGB
Noord Oost (4101) (n=200)	90	53
Zuid Oost (4102) (n=298)	78	54
Zuid Oost (4103) (n=74)	81	49
West (4105) (n=308)	88	56
Totaal	84	55

De sportdeelname per wijk toont grote verschillen. In de wijken Noord Oost en West is de sportdeelname aanmerkelijk hoger dan in Zuid Oost. De sportdeelname per school verschilt eveneens zie de volgende tabel. In de rechterkolom de NNGB (zie ook blz. 14 e.v.).

Tabel 6 Overzicht sportdeelname per school

School	Percentage	Percentage NNGB
.....	95	60
.....	86	57
.....	93	53
.....	87	50
.....	72	41
.....	83	52
.....	84	60
.....	50	30
.....	64	56
.....	92	71
.....	80	63
.....	85	47
.....	92	58
Totaal	84	55

Op veel scholen is de sportdeelname hoog. Op drie scholen is de sportdeelname een stuk lager te weten de ....., de .....school en de .....school. Op laatstgenoemde school doet de helft van de kinderen niet aan school, op deze school zijn op twee na alle respondenten allochtoon.

Ook is gekeken naar de sportvorm (in welk verband doen de leerlingen aan sport). Dit kan zijn bij een sportvereniging, bij een wijk- of buurtvereniging, ergens anders georganiseerd (sportschool, dansschool, manege) of niet-georganiseerd (op een pleintje met vrienden, zwemmen, schaatsen). De leerlingen konden meerdere antwoorden aankruisen, waardoor het percentage boven de 100% uitkomt. In de kolom rechts een overzicht van deze gegevens in 2005.

Tabel 7 Sportvorm

Sportvorm	Aantal	Perc. (van het aantal sporters n=852)
Sportvereniging	688	81
Ergens anders (sportschool, dansschool, manege, fitnesscentrum)	237	28
Niet-georganiseerd (pleintje met vrienden, zwemmen, schaatsen)	187	22
Wijk- of buurtvereniging	18	2

81% van de sporters doet aan sport bij een vereniging. Het percentage sporters dat (tevens) niet-georganiseerd sport bedraagt 22%. Ruim één op de vier sporters, sport ergens anders (bij een sportschool, dansschool of manege). Slechts 2% van de sporters doet dit bij een wijk- of buurtvereniging.

Tak van sport

Leerlingen noemden zelf (maximaal twee) sporten die ze het meest beoefenen. In de vierde kolom de 'sportomvang', het gemiddeld aantal uren dat de tak van sport beoefend wordt. In de kolom rechts 'sporthistorie' het gemiddeld aantal jaren dat de sport beoefend wordt.

Tabel 8 Overzicht beoefende sporten, sportomvang en sporthistorie van de basisschooljeugd in .....

Sport	Aantal keren genoemd	Sportomvang (in uren per week)	Sporthistorie (in jaren)
Voetbal	325	2,8	3,0
Danssport	138	1,5	2,7
Hockey	93	2,9	3,0
Gymnastiek/turnen	84	2,4	3,1
Vecht- en verdedigingssporten	81	1,7	2,3
Paardrijden	76	2,4	2,3
Tennis	66	1,2	2,4
Zwemmen	59	1,6	2,4
Atletiek	42	1,6	2,2
Volleybal	29	2,0	2,2
Basketball	24	1,3	1,9
Skaten/skeelers	22	1,6	1,8
Badminton	20	2,5	1,7
Hardlopen	18	1,4	2,9
Fitness	16	1,3	1,3
Wielrennen	12	2,0	2,3
Korfbal	10	2,0	1,3
Duiksport	4	1,0	2,0
Skiën/langlaufen/snowboarden	4	1,3	4,4
Tafeltennis	4	1,1	0,2
Schaatsen	4	2,7	2,3
Dammen	3	1,7	3,8
Motorsport	3	3,5	3,1
Golf	2	1,0	1,7
Bridge	2	3,7	1,4
Watersport zeilen/surfen	2	1,6	1,0
Karting	1	3,0	1,2
Honk- en softbal	1	3,0	3,3
Totaal	1145	2,22	2,71

852 sporters konden aangeven welke sport(en) (maximaal twee) ze beoefenen. Er zijn op die wijze 1145 'sporten' geregistreerd. Veruit de meeste respondenten doen aan voetbal (325), gevolgd door danssport (138), hockey (93), gymnastiek/ turnen (84) en vecht- en verdedigingsporten (81).

Gemiddeld wordt er ruim twee uur per week aan sport gedaan. Hockeyers zijn gemiddeld de meeste tijd (bijna drie uur) kwijt met het beoefenen van hun sport. Kort daarachter volgen de voetballers (2,8) en badmintonners (2,5).

Uit de additionele vraag hoeveel keer ze de afgelopen twaalf maanden in totaal gesport hebben blijkt een gemiddelde van 109 keer per jaar (iets meer dan 2x per week). De meeste kinderen sporten 4x per maand. 7 kinderen geven aan elke dag te sporten.

Gemiddeld zijn de sporters ruim tweeënhalf jaar geleden begonnen met sporten. Van de sporten met meer dan 10 beoefenaars worden gymnastiek/ turnen en voetbal het langst gedaan respectievelijk 3,1 jaar en 3,0 jaar. Uitgaande van een gemiddelde leeftijd van de respondenten van 9,9 jaar, begint de sportcarrière net na de zevende verjaardag. Opmerking: bij bovengenoemde gemiddelden is alleen rekening gehouden met sporten met tien of meer respondenten, dit om een te grote invloed van uitschieters te voorkomen.

Motieven voor sportdeelname

Motieven om aan sport te doen zijn divers. Gezondheidsmotieven (o.a. je word er fit van) en sociale motieven (o.a. het is gezellig om te doen) worden vaak genoemd als reden om aan sport te doen. Kinderen kunnen worden aangesproken op deze motieven om ze te motiveren voor sportief gedrag. De leerlingen konden kiezen uit 12 redenen waarom ze aan sport doen. Ze mochten maximaal 5 redenen aankruisen. Worden er meer redenen genoemd dan zijn willekeurig redenen verwijderd.

Tabel 9 Overzicht redenen om aan sport te doen

Reden	Aantal en perc. (van het aantal sporters n=852)
Ik vind de sport heel leuk (i)	755 (89)
Ik ben goed in deze sport (i)	499 (59)
Ik word er lekker fit van (g)	474 (56)
Sport is goed voor je conditie (g)	472 (55)
Er zitten leuke kinderen op (s)	300 (35)
Mijn ouders vinden het goed voor me dat ik sport (s)	300 (35)
Om me lekker uit te leven (i)	227 (27)
Ik vind het leuk om goed in mijn sport te presteren (i)	164 (19)
Er worden naast de sport ook andere leuke dingen gedaan (s)	159 (19)
Sport is goed voor je figuur (g)	144 (17)
Sport is goed voor je hart (g)	122 (14)
Sport is lekker dicht in de buurt (s)	99 (12)

Voorbeeldrapportage

Deze voorbeeldrapportage dient puur ter illustratie. De feitelijke rapportage is veel uitgebreider. Mocht u naar aanleiding van deze rapportage vragen hebben, neem dan gerust contact met ons op.
Sportscan: tel.: 038-422 75 26